

KNJIŽEVNA DELA V WIKIPEDIJI¹

Alenka Šauperl
Kristina Šter
Miran Hladnik

Oddano: 14. 10. 2010 – Sprejeto: 11. 11. 2010

Izvirni znanstveni članek

UDK 025.4:82:004.738.5

Izvleček

Vsebinski opis književnih del v slovenskem vzajemnem knjižničnem katalogu je še vedno skromen, saj je nabor informacij v njem omejen, podatke pa vpisujejo le knjižničarji, ki imajo ustrezno licenco za katalogizacijo. Zato pa lahko vsa bibliotekarska strokovna javnost sodeluje pri nastajanju člankov v Wikipediji, prosti spletni enciklopediji. Na podlagi dosedanjih študij opisa književnih del ter lastne raziskave vsebine in oblike člankov za devet književnih del v petih različnih wikipedijah (angleški, francoski, španski, hrvaški in slovenski) sta pripravljena in predstavljena utemeljitev in opis strukture članka o književnih delih v slovenski Wikipediji. Članek naj se začne z uvodnim stavkom, ki poda splošne informacije: ime in narodnost avtorja ter žanr. Zapisani naj bodo ilustratorji in drugi sodelavci. Če gre za prevod, naj vsebuje izvirni naslov in prevajalca. Lahko opiše tudi okoliščine nastanka in druge posebnosti dela oz. zanimivosti. Sledijo naj poglavja: Vsebina, Zbirka, Ocene in nagrade, Izdaje in prevodi, Priredbe, Glej tudi, Zunanje povezave in Viri. Članek mora biti opremljen s podatkovnim poljem za knjigo in ustreznimi kategorijami. Tako pripravljene opise bo mogoče kopirati v knjižnični katalog in s tem obogatiti vsebinski opis ter povečati možnost za najdevanje tega gradiva.

Ključne besede: književnost, vsebinska obdelava, Wikipedija

---

1 Članek je nastal na osnovi diplomskega dela Kristine Šter Vsebinski opis leposlovja v Wikipediji pod mentorstvom dr. Alenke Šauperl in dr. Mirana Hladnika.

Abstract

Subject description of fiction in the Slovenian Cooperative On-line Bibliographic Database (COBIB) is still inadequate. Participation in COBIB is granted to librarians who have successfully passed the exam. As a consequence, the number of contributing librarians is limited. However, all Slovenian librarians can collaborate in the Slovenian Wikipedia. Slovenian and foreign library science researchers have proposed the structure of subject description of fiction. An analysis of articles describing nine works of fiction in five wikipedias (English, French, Spanish, Croatian and Slovenian) has shown new characteristics. Drawing on these findings, a suggestion of an optimal structure is made. An article describing a work of fiction should begin with a general introductory statement comprising the name of the author, his/her nationality and genre. Translators and original title should be written if a translation is presented. Illustrators and other contributors, the background and other specific information on the work should be added if relevant. The main body of the text should be structured in the following chapters: 1) contents, 2) collection, 3) reviews and awards, 4) editions and translations, 5) adaptations, 6) see also, 7) links and 8) sources. An "infobox: book" with Slovenian adaptation and relevant categories should be inserted. Copying these Wikipedia articles into the library catalogue would enhance subject description and provide better subject access to fiction.

Key words: fiction, subject description, Wikipedia

1 Uvod

Ena najtežjih bibliotekarjevih nalog je vsebinski opis književnih del. To je bil zelo dolgo zanemarjeni del vsebinske obdelave v knjižnicah. Tako v ameriških deželah kot v Sloveniji in drugod se je vsebinski opis književnosti omejeval na klasifikacijsko oznako. Bibliotekarji že nekaj časa preučujejo, kako književna dela opisati, da bodo uporabniki do njih lažje dostopali ter o delu dobili dovolj, a ne preveč informacij.

Vsebinski opis književnih del je težavna naloga tudi zato, ker si pri vsebinski analizi ne moremo pomagati s tehnikami preletavanja in branja posameznih delov besedila, kot to lahko naredimo pri strokovnih delih. Struktura strokovnih del, ki izhajajo iz pravil strokovnega in znanstvenega pisanja, nam zagotavlja, da bomo zanesljivo ugotovili najpomembnejšo vsebino, četudi ne bomo prebrali vsega besedila. Leposlovna dela niso strukturirana na enak standarden način z uvodom, metodo, rezultatom in zaključkom. Čeprav imajo nekatera *prikrito* strukturo v obliki uvoda, zapleta in razpleta, je struktura običajno pomemben del umetniške

celote, zato mora bibliotekar delo prebrati v celoti (Kos, 1983, 2001; Kmecl, 1996). Metode hitrega branja nam seveda pri tem lahko zelo pomagajo.

Po podatkih Statističnega urada RS (<http://www.stat.si/>) je bilo leta 2008 v Sloveniji izdanih 6358 knjig, od tega 1274 leposlovnih. V obdobju od leta 2000, ko je izšlo 3917 knjig, od tega 704 leposlovne, je letna produkcija leposlovja znašala okrog 20 % celotnega števila, večinoma romanov. Količina leposlovja je verjetno nekoliko manjša, ker nismo upoštevali števila oz. deleža ponatisov. Teh je v letni produkciji okrog 10 %. V istem obdobju je bilo po podatkih Statističnega urada RS v splošnih knjižnicah zaposlenih od 643 strokovnih delavcev leta 2000 do 926 strokovnih delavcev leta 2008. Navaden izračun pokaže, da je leta 2000 prišlo 1,09 leposlovne knjige na strokovnega delavca splošnih knjižnic, leta 2008 pa 1,37 knjige. Če bi torej združili ljubezen do knjige in delovno vnemo, bi lahko vsak strokovni delavec v slovenskih splošnih knjižnicah le z opisom ene ali dveh leposlovnih knjig prispeval k dobremu vsebinskemu opisu celotne slovenske produkcije na področju književnosti. Vendar v vzajemnem katalogu v sistemu COBISS ne sodelujejo vse knjižnice. Prav tako podatkov v sistem COBISS ne morejo vnašati vsi strokovni delavci v knjižnicah. Za to je potrebna licenca, ki se pridobi in ohranja pod strogo določenimi pogoji. Izračunali pa smo, da bi moral vsak strokovni delavec v Wikipedijo vpisati le po en članek o leposlovnem delu, ki je izšlo v tekočem letu, da bi skupaj podrobno opisali celotno slovensko produkcijo leposlovnega gradiva. Wikipedija sicer ne more nadomestiti knjižničnega kataloga. Lahko pa služi kot dodatni vir vsebinskih opisov književnih del.

Projekt Wikipedija, ki je prosto dostopna enciklopedija, temelji na sodelovalni programski opremi. Ob ustrezni registraciji lahko pri njeni izgradnji sodeluje kdorkoli. V Wikipediji je opisanih že nemalo leposlovnih del, vendar so ti opisi v glavnem preobsežni, da bi si knjižničarji, v tistem kratkem času, ko uporabniki poizvedujejo za določeno knjigo, z njimi lahko pomagali. Lahko pa bi opise leposlovnih del priredili tako, da bi ustrezali potrebam knjižničarjev in obiskovalcev knjižnic.

Da bi zagotovili enoten opis književnih del v Wikipediji, smo v pričujočem prispevku najprej preučili teoretična izhodišča o opisu leposlovja v knjižničnih katalogih, nato smo prikazali rezultate primerjalne študije o vsebini in strukturi opisa v wikipedijah različnih dežel. Na podlagi naše raziskave smo tudi predlagali izboljšano strukturo člankov za opisovanje leposlovnih del v Wikipediji. Ob tej priložnosti pa želimo nagovoriti slovenske bibliotekarje, da bi se s svojimi strokovnimi izkušnjami tudi sami pridružili oblikovanju bolj preglednih in dostopnejših informacij.

2 Opis leposlovja

2.1 Opis vsebine leposlovja v knjižničnih katalogih

Vsebinski opis leposlovja je bil v slovenskih knjižničnih katalogih dolgo omejen na označevanje z vrstilcem UDK, ki je bil namenjen predvsem razvrstitvi dela na knjižne police (Pogorelec et al., 2004; Šauperl, 2005). Tudi v *Splošnem slovenskem geslovníku* (SSG) (2002) je navedeno, da leposlovje v glavnem opredeljujemo po obliki in mu ne dodeljujemo predmetnih oznak za vsebino. Izogibanje vsebinskemu opisu leposlovja ima razloge. Včasih se je zelo težko odločiti, o čem delo govori, kako ga bomo opisali, in predvsem, kako podrobno ga bomo predstavili.

Dva slovenska sistema za vsebinsko opisovanje (Splošni geslovník COBISS.SI in Splošni slovenski geslovník) nam omogočata opisovanje nacionalnih književnosti, literarne zvrsti, ciljne publike in tematike. V formatu COMARC/B za vpisovanje bibliografskih podatkov v sistem COBISS imamo tudi polje 330, kamor naj bi zapisali opombe o vsebini, to je ponavadi kratek opis vsebine leposlovnega dela. Vendar iz izkušenj vemo, da to največkrat ni realizirano. Sicer bi v strukturirana polja 600/609 lahko razvrščali teme v leposlovju, literarne osebe, kraje, temo, motiv, snov in tudi idejo. Tako SSG kot navodila za opisovanje leposlovja (Kovač, 2006) govorita le o geslih in ne o podrobnejšem opisu leposlovja z opombami o vsebini.

Literarna teorija tisto, kar obstaja neodvisno od poimenovanja oziroma načina izrazitve, imenuje snov. Snov je stanje ali predmetnost, ki jo je mogoče poimenovati na različne načine. Književna snov se realizira, ko jo pisatelj uzre na poseben, enkratni način in jo oblikuje v književna besedila (Kos, 2001). Zgradba ali kompozicija je razporeditev posamičnih delov v smiselno celoto, pri čemer pa pojava ne smemo pojmovati mehanično. Ločujemo med zunanjo, tudi znakovno, in notranjo, pomensko zgradbo. Zunanja zgradba je ponavadi razvidna na prvi pogled, npr. roman je sestavljen iz delov, ti iz poglavij, drama iz dejanj in ti iz prizorov, pesem iz kitic, te pa so zgrajene iz verzov ipd. Značilni zunanji deli so tudi naslov, naslovi poglavij, prolog, epilog ipd. (Kmecl, 1996) Notranja zgradba po definiciji ni čisto nič drugega kot oblikovanost vsebine same. Izraz "notranja" pomeni, da gre za sestavo, ki sega v globino literarnega dela, v njegove vsebinske plasti, motive in teme, to pa tako, da jih povezuje, spaja v celoto in s tem šele formira. Notranja zgradba tako vsebuje troje glavnih struktur, prek katerih se oblikuje vsebina literarnega dela: notranjo zgradbo, notranji stil in notranji ritem. Notranji ritem v besedilu je način, kako poteka dogajanje, ki ga ustvarjajo vsebinski elementi, motivi in teme, v svojem časovne zaporedju. To dogajanje je zmeraj sestavljeno iz treh vrst elementov: stanj, pripetljajev in dogodkov. Tako

imajo literarna dela različnih literarnih zvrsti različen notranji ritem, npr. velike tradicionalne pripovedi, kot so antični in srednjeveški epi, pa tudi realistični romani 19. stoletja, vsebujejo praviloma ne samo veliko število oseb in njihovih vzporednih zgodb, ampak tudi ustrezno število stanj, pripetljajev in dogodkov. Med elemente notranje zgradbe štejemo literarne osebe, literarni čas in prostor ter dogajanje in dogajalno zgodbo (Kos, 2001).

Zanimiv je tudi pojem zgodbe oziroma fabule. Danes nam fabula označuje dogajalni povzetek književnega besedila, osnovni, naravno zaporedni potek dogajanja, šolsko pogosto kar "vsebina". Tudi zgodba je večpomenski izraz, najprej je to sinonim za krajšo pripoved, nadalje pa je to zaokroženo dogajanje, takšno z "začetkom" in "koncem". Imamo pa še pojem siže, ki označuje povzetek literarnega dogajanja v konkretni literarni organiziranosti, ne glede na kronološko zaporedje dogodkov (Kmecl, 1996).

Raziskovalci na področju bibliotekarstva se že dolgo ukvarjajo z iskanjem primernega načina opisa književnih del. Za eno od temeljnih del na tem področju bi lahko šteli *The Classification of Fiction* avtorice Beghtol (1994). Cilj njene raziskave je bil predlagati metodološki način vsebinske obdelave leposlovja, predvsem za lažji dostop do tovrstnih del. V knjigi analizira več različnih klasifikacijskih sistemov za opis leposlovja, med njimi je najstarejši *Fiction Catalog* H. W. Wilsona iz leta 1908. Značilno za te zgodnje sisteme je bilo, da niso prinašali podrobnejše analize vsebine leposlovnega dela, dajali naj bi le hiter vpogled v to, o čem delo govori. Beghtolova nato podrobneje opiše nekaj sistemov za vsebinsko opisovanje leposlovja, večinoma gre za sisteme, ki so žanrsko (npr. znanstvena fantastika) ali namembno omejeni (npr. otroška literatura).

Mogoče najbolj zanimiv sistem, ki ga omeni Clare Beghtol, je sistem (ang.) *Analysis and Mediation of Publications (AMP)*, ki ga je razvila A. M. Pejtersen. AMP je bil zasnovan na študiji, katere vzorec je bilo 500 uporabnikov danskih knjižnic. Pejtersen (cv: Beghtol, 1994) je ugotovila, da uporabnike, ko želijo neko leposlovno delo, zanimajo predvsem sledeče štiri značilnosti: a.) predmet/zadeva: akcija in tok dogodkov, psihološki razvoj in opis ter družbeni odnosi, b.) okvir: čas/prostor, c.) avtorjeva drža/namen: emocionalna izkušnja, spoznanje in informacija in d.) dostopnost: berljivost, fizične značilnosti.

Pejtersen nato zasnuje model osmih glavnih kategorij, po katerih naj bi leposlovje opisovali (Beghtol, 1994):

1. čas;
2. prostor;
3. literarne osebe;
4. dejanja;
5. dogodki (nečloveški dogodki);

6. vidik (odnosi oseb do samih sebe, med seboj in z ostalim svetom);
7. atmosfera in
8. ideološki vzorci.

Pejterson na podlagi zgoraj navedenega izpelje štiri glavne kategorije:

1. literarne osebe (vključujoč pripovedovalca),
2. dogodki (človeški in drugi),
3. prostor (resnični ali izmišljeni) in
4. čas.

Zelo podobne kategorije so zajete v ameriških smernicah za opisovanje leposlovja, in sicer: oseba, zgodba/dogodek, prostor in čas dogodka (Aikawa et al., 2000).

Leta 2000 je Saarti objavil raziskavo, v kateri je preučeval, kako uporabniki in knjižničarji povzemajo vsebino romanov ter koliko in v čem se njihove anotacije razlikujejo. Raziskava je bila narejena na primeru petih finskih splošnih knjižnic, sodelovalo je 15 uporabnikov in 15 knjižničarjev. Za vzorec si je izbral pet žanrsko različnih del. Ugotovil je, da so udeleženci študije vsebino anotacij podajali v strukturi šestih kategorij:

1. vsebina romana,
2. njegova struktura,
3. doživetje ob branju,
4. položaj romana v literarni zgodovini,
5. opis avtorja in
6. ovrednotenje dela.

Pri opisu vsebine romana in njegove strukture so v ospredju naslednji atributi: tematski elementi, zaplet, glavne osebe, okoliščine, čas in struktura romana. Pri opisu doživetja ob branju sta prisotna elementa interpretacije in ovrednotenja dela. Opisu avtorja sta podrejena elementa avtorjeve osebne zgodovine in zgodovine objavljanja njegovih del. Pri opisu kulturnozgodovinske komponente pa so prisotni literarnozgodovinski elementi, ki so vplivali na nastanek dela, elementi intertekstualnosti ter status romana v hierarhiji književnih del. Največ je bilo anotacij, ki so podajale vsebinske elemente romana, sledila je struktura romana, najmanj pa je bilo opisov položaja romana v zgodovini književnosti

Intertekstualno orientirano klasifikacijo leposlovja je kasneje razvijala zlasti Vernitski (2007). Teorija o intertekstualnosti sega v drugo polovico šestdesetih let, od takrat naprej je intertekstualnost predmet mnogih razprav o leposlovju in jeziku. Literarno delo pogosto vsebuje elemente drugih literarnih del. Izobražen bralec tako lahko opazi mnoge navezave. Vernitski je zasnovala sistem, ki naj bi

deloval na petih osnovnih atributih, ti so: citati – pravilni in nepravilni; namigi – naslov dela ali posameznega poglavja, razdelka, imena oseb, krajev, institucij ali pojmov; variante – vsebine in oblike; nadaljevanje česa je delo in predhodnik katerega dela je. Ta shema bi bila lahko zelo koristna, vsaj v primerih, ko uporabnik zanima delo, ki je podobno nekemu drugemu delu. Sistem zahteva veliko strokovnega znanja in zahtevnega katalogizacijskega dela, saj je razen tvorbe novih zapisov treba stalno posegati tudi v že obstoječe. Slednjemu pa se bibliotekarji sistematično izogibajo, saj bi bilo popravljanje obstoječih kataložnih zapisov zelo drago.

Adkins in Bossaller (2007) sta primerjali različne vire opisov leposlovnih del, izbrali sta spletni knjigarni *Amazon.com* in *Barnes & Noble.com*, dva neimenovana knjižnična kataloga ter dve bazi z nasveti bralcem, *NoveList* in *What Do I Read Next?* Primerjali sta 26 elementov zapisa (naslovnica, povzetek na zavihku knjige, vzorec besedila, število strani, tiskarski podatki, ocene bralcev, strokovne ocene, emocionalne izkušnje, vsebina, konkretne informacije, specifične literarne osebe, delo/ukvarjanje/zaposlitev literarnih oseb, razmerja med literarnimi osebami, okoliščine, čas, razvijanje zgodbe, resnični dogodki, dogajanje, teme, branst, predvideno občinstvo, žanr, literarni vplivi, znanstvena analiza, nagrade/priznanja, podobna dela) in jih med seboj primerjali glede na različna časovna obdobja (1970, 1980, 1990, 2000). Rezultati študije so pokazali, da vsi viri uporabljajo žanrsko klasifikacijo leposlovja, prav tako je bila pri vseh virih, razen enem, prisotna slikovna podoba knjige ter pri vseh opis knjige. Zelo dobro sta bila zastopana čas in prostor dogajanja. Bolj ko so bili atributi objektivni, bolj verjetno so bili uporabljeni pri vseh virih.

Tudi domači raziskovalci se ukvarjajo z opisom vsebine književnih del. Pogorelec (2004) je s sodelavci raziskoval vsebinski opis leposlovja za odrasle v okviru projekta *Skriti zaklad*. Tema ciljnega raziskovalnega projekta *Skriti zaklad* je bila izboljšanje vsebinskega opisa za leposlovna dela. V modelu, ki ga predlagajo avtorji, je največ pozornosti namenjene vsebinskim oznakam in manj drugim načinom vsebinskega opisovanja. Na podlagi kategorizacije iz Kosove in Kmeclove literarne teorije so predlagane kategorije za razvrščanje leposlovja: poezija (ep, poučna pesnitev, himna, oda, elegija, idila, pesem, balada, romanca, sonet); proza (roman: ljubezenski, zgodovinski, pustolovski, vojni, kriminalni, psihološki ..., povest, novela, kratka zgodba, črtica, bajka, pravljica, pripovedka, legenda, basen, prilika); dramske literarne vrste/zvrsti (komedija, tragedija, drama); literarno-glasbene dramske vrste/zvrsti (opera, opereta, muzikal); film (filmski scenarij); radio in televizija (nadaljevanka, nanizanka, radijska igra); polliterarne vrste/zvrsti (pregovori, aforizmi, uganke, maksime, izreki; potopisi, reportaže; podlistki, feljtoni;² zgodovinopisje; spomini, dnevniki, biografije, av-

---

2 V primeru podlistka in feljtona gre za isto stvar; podlistek ali feljton – časopisna rubrika, ki obravnava kulturno življenje (*Literatura*, 1977, str. 70).

tobiografije; didaktični spisi, filozofsko-moralična pisma, pridige; eseji, književne/umetnostne kritike). V okviru projekta je bil predlagan vsebinski opis, ki zajema naslednje:

1. Podatek o namembnosti dela v polju 100e formata COMARC, kjer se navaja ciljno občinstvo.
2. Podatek o literarni vrsti v polju 105f formata COMARC, kjer se navaja žanr.
3. Vsebinski opis zgodbe v nekaj stavkih v polju 330 za izvlečke, kjer se navadno navaja kratka obnova zgodbe.
4. Predmetne oznake v poljih 600–609 formata COMARC, kjer se po navodilih SSG označuje obliko dela, vsebino le, če jo je mogoče izraziti; kar pomeni, da izrazimo književnost in literarno zvrst.
5. Prosto oblikovane predmetne oznake v polju 610 formata COMARC, kjer s predmetnimi oznakami prosto označimo tudi vsebino zgodbe.
6. Vrstilec UDK v polju 675 (Pogorelec, 2004, str. 78–79), kjer se navadno izraža književnost in literarno zvrst.

Vsa polja bi lahko uporabili za opis mnogih atributov. Medtem ko so nekatera polja jasno namenjena le izbranemu (npr. namembnost dela), so druga uporabna za različne attribute (npr. prosto oblikovane predmetne oznake).

Šauperl (2007) je s študenti bibliotekarstva raziskovala področje opomb o vsebini (polje 330 formata COMARC) kot dopolnila vsebinskega opisa leposlovja. V analiziranih kritikah in anotacijah so skupaj našli 13 atributov: tema, doživetje, zvrst, ocena, avtor, literarne osebe, ponazoritev, kraj, drugo delo, opis dela, nagrade, čas dogajanja, struktura dela. Največkrat so tako avtorji kritik kot bibliotekarji opisovali tematiko literarnega dela.

Ugotovimo lahko, da je vsebina vselej opisana, čeprav je ponekod bolj podrobno strukturirana (Preglednica 1). Posebej bi priporočili, da bi se opisovanju dogodkov, oseb, časa in kraja dogajanja zgodbe posvetilo več pozornosti. Pogosto prisotna atributa v opisu leposlovja sta bila tudi doživetje ob branju in literarne zvrsti. Manj pogosti so opisi avtorjev, ocene, umestitve v literarno teorijo ter navedbe podobnih del. Najredkeje srečamo opis avtorjevega vidika, vzdušja, ki ga avtor ustvari v romanu, nagrad in strukture dela. Nagrade seveda ne prejme vsako delo ali avtor in so že zato redkeje omenjene. Redkeje je predstavljeno tudi avtorjevo politično ali versko stališče. Kljub temu da so nekateri atributi, kot npr. doživetje in vzdušje, zelo subjektivni, je verjetno, da veliko del vzbuja pri bralcih zelo podobne odzive (npr. dela Stephenie Meyer ali Ivana Sivca).

Preglednica 1: Pregled atributov za opis leposlovja po različnih sistemih in izbor atributov za novi model strukture člankov v slovenski Wikipediji

Atribut	Pejtersson	Aikawa et al.	Saarti	Vernitski	Atkins in Bossaler	Šauperl et al.	Izbor za model
Vsebina	+	+	+	-	+	+	+
- čas	+	+	+	-	+	+	+
- prostor/kraj	+	+	+	-	+	+	+
- literarne osebe	+	+	+	-	+	+	+
- dogodki/tema	+	+	+	-	+	+	+
- avtorjev vidik, prepričanje	+	-	-	-	-	-	-
- vzdušje	+	-	-	-	-	-	-
Doživetje	+	-	+	-	+	+	+
Dostopnost	+	-	-	-	-	-	-
Zvrst	-	-	+	-	+	+	+
Pisatelj/pisateljica	-	-	+	-	-	+	-
Ocena	-	-	+	-	+	+	+
Umestitev v literarno teorijo/zgodovino	-	-	+	+	+	-	+
Podobna dela	-	-	-	+	+	+	+
Nagrade	-	-	-	-	+	+	-
Struktura dela	-	-	-	-	-	+	-
Književnost naroda	-	-	-	-	-	-	+

Legenda: + zajema atribut, - ne zajema atributa.

2.2 Opis leposlovja v slovenski in angleški Wikipediji

Z vidika iskanja in poizvedovanja je največja pomanjkljivost Wikipedije to, da članki niso strukturirani. To pomeni, da so iskalne možnosti zelo omejene. Ne moremo namreč iskati po več kriterijih hkrati. Četudi uporabimo npr. dva kriterija za iskanje v Wikipediji: zgodovinski roman in dela leta 2007, ne bomo mogli ločiti člankov o ustvarjalcih teh del od člankov o delih in od člankov, ki vsebujejo le sezname. Seznam zadetkov pri taki poizvedbi je lahko zelo dolg in nepregleden. Ustvarjalci si to pomanjkljivost prizadevajo odpraviti z uvrščanjem člankov v kategorije. Tako je npr. Bartolov roman *Alamut* uvrščen v kategorije »Slovenski romani«, »Zgodovinski romani« in »Dela leta 1938«. V vsaki od teh kategorij pa najdemo še druge slovenske oz. zgodovinske romane ter dela iz leta 1938. V slovenski Wikipediji je ustvarjenih več za leposlovje pomembnih kategorij, npr.: slovenske pravljice, slovenski romani, slovenska mladinska književnost. Angleška Wikipedia je v tem smislu bogatejša.

Drugi način, ki sicer še ne omogoča uspešnejšega iskanja s kombinacijo kriterijev v wikipedijah, pa je podatkovno polje oziroma infopolje. V njem so strukturirani izbrani podatki zato, da so pripravljene za avtomatsko računalniško obdelavo. Najbolj primerno podatkovno polje v slovenski Wikipediji, ki smo ga uporabili tudi v naši študiji, je podatkovno polje *knjiga*. Preglednica 2 prikazuje vsebino tega polja pred našim posegom. Angleški izvirnik tega podatkovnega polja vsebuje tudi klasifikacijski oznaki Deweyeve decimalne klasifikacije in Klasifikacije Kongresne knjižnice.

Preglednica 2: Podatkovna polja za knjigo (vir: Predloga: Infopolje Knjiga http://sl.wikipedia.org/wiki/Predloga:Infopolje_Knjiga; glej zgodovino strani do 10. julija 2010)

{{Infopolje Knjiga	
name = Obvezen podatek	Naslov knjige
title_orig =	Izvirni naslov, če izvirnik ni v slovenščini
translator =	Prevajalci, če izvirnik ni v slovenščini
image =	Slika (najboljše je 1. izdaja – z ustrezno licenco)
image_caption =	Besedilo k sliki (naj vsebuje opis izdaje)
author = Obvezen podatek	Avtor (ali avtorji)
ilustrator =	Ilustrator (kjer so ilustracije pomemben del knjige)
cover_artist =	Avtor naslovnice
country =	Država izvirne izdaje
language =	Jezik izvirne izdaje (glej opombo spodaj)
series =	Serijska (če obstaja)
subject =	Subjekt ali subjekti (samo za stvarno literaturo, neleposlovno)
genre =	Žanr ali žanri (samo za leposlovje)
publisher = Obvezen podatek	Založnik osnovne publikacije (najboljše od prve izdaje)
release_date = Obvezen podatek	Datum izida (prve izdaje)
english_pub_date =	Izdano v slovenščini (prva slovenska izdaja)
media_type =	Vrsta media (tisk, mehka vezava, trda vezava)
pages =	Št. strani (najboljše od prve izdaje)
isbn =	ISBN (najboljše od prve izdaje)
oclc =	OCLC
preceded_by =	Predhodnik v seriji (dodaj notranjo povezavo)
followed_by =	Naslednik v seriji (dodaj notranjo povezavo)
}}	

Druga velika pomanjkljivost izvira iz demokratične narave wikipedij. Vsakdo se lahko registrira in sodeluje v njej. Različna izobrazba, cilji in želje sodelavcev pa prinesejo veliko razlik v kakovosti, poglobljenosti in obsegu prispevkov. To pomanjkljivost si ustvarjalci prizadevajo odpraviti z ustanavljanjem projektov.

V okviru slovenske Wikipedije se izvaja nekaj projektov opisovanja slovenskih pisateljev, večino projektov vodita Miran Hladnik, Filozofska fakulteta in Milena Mileva Blažič s Pedagoške fakulte Univerze v Ljubljani. Životarita pa tudi projekta Prizma (za znanstvenofantastično, fantastično in podobno prozo) ter Romani. V vsakem projektu si sodelavci postavijo kriterije za prispevke. WikiProjekt Romani (2010) npr. zahteva, da vsi sodelavci prispevke napišejo po določenem vzorcu tako, da je v prvi vrstici napisano, za katero in čigavo delo gre, ter izvirni naslov. Sledi poglavje z obnovo zgodbe in ustrezne kategorije. Članek mora imeti tudi podatkovno polje s točno določeno strukturo. Žal so projekti glede vsebine in oblike člankov med seboj zelo slabo usklajeni in tudi na ta način povzročajo neenotnost opisov. Glede na različne potrebe uporabnikov bodo problemi verjetno le deloma rešljivi.

3 Primerjalna analiza člankov o književnih delih v wikipedijah

3.1 Zasnova raziskave

Z željo, da bi ugotovitve o atributih za opis leposlovja z vidika bibliotekarstva pripomogle k enotnosti opisov v slovenski Wikipediji, smo v naši raziskavi najprej analizirali obstoječe strukture vsebine opisov književnih del v wikipedijah. Kot vzorec smo uporabili devet romanov, katerih vsebina je opisana v petih različnih wikipedijah, vendar pa vsa ta dela niso bila opisana v vseh izbranih jezikih: slovenskem, angleškem, francoskem, španskem in hrvaškem. Vsak jezik je nazadnje zastopan z vsaj petimi članki. Izbiro je zelo oteževalo dejstvo, da je v nekaterih wikipedijah zelo malo člankov. Največ izbranih del sodi v obdobje evropskega realizma, ostala tri dela pa so znane svetovne uspešnice, dve bolj sodobni in ena iz časov začetka evropskega romana. Zadnje delo je hrvaški roman, ki je bil izbran zato, da bi videli, če je članek kaj obsežnejši kot ostali hrvaški članki, glede na to, da roman sodi v hrvaško književnost. V končnem vzorcu smo zajeli 31 člankov (Preglednica 3).

3.1 Struktura člankov o književnih delih v wikipedijah

Rezultati analize so pokazali, da večina obravnavanih člankov vsebuje naslednja poglavja: Zgodba/vsebina, Literarne osebe, Okoliščine, Struktura, Slog, Filmske priredbe, Vpliv in Analiza/Interpretacija. Opombe, Viri, napotilo z Glej tudi in

Preglednica 3: Seznam analiziranih del in člankov o njih v različnih wikipedijah

Naslov	Avtor	ang	fra	hrv	slo	špa
Zločin in Kazen	Fjodor M. Dostojevski	+	+	+	+	+
Rdeče in črno	Stendhal	+	+	-	-	+
Oče Goriot	Honoré de Balzac	+	+	+	-	+
Gospa Bovary	Gustave Flaubert	+	+	+	+	+
Visoška kronika	Ivan Tavčar	-	-	-	+	-
Alamut	Vladimir Bartol	+	+	-	+	-
Don Kihot	Miguel de Cervantes	+	+	+	+	+
Da Vincijeva šifra	Dan Brown	+	+	+	+	+
Zlatarovo zlato	Avugust Šenoa	-	-	+	-	-

Legenda: + članek je v wikipediji; - članka v wikipediji ni.

na Zunanje povezave so tudi sicer običajna sestavina člankov v wikipedijah, zato se jim tu ne posvečamo posebej. Vsi članki se začnejo s tipično uvodno oznako, ki ponavadi vsebuje podatke o avtorju dela, letu in kraju izida, včasih tudi okoliščinah nastanka dela. Velikokrat je tu na kratko predstavljena tema romana, včasih podatki o prevodih, pomembnosti dela in zelo kratek povzetek vsebine.

V glavnem delu članka je opis vsebine. Največkrat se pojavijo: opis konca zgodbe, glavnih oseb, okoliščin dogajanja – kraj in čas, včasih tudi kulturno-socialne okoliščine zgodbe (Preglednica 4). Seveda je opisano tudi dogajanje samo, vendar različno podrobno. Večkrat je opisan nastanek dela z letom izida in podatki o prvi izdaji. Pogosta je ocena dela. Ker so v vzorcu v glavnem pomembna dela svetovne književnosti, gre pri oceni večinoma za podatek o njihovem mestu in pomenu. Zaradi izredno majhnega vzorca 9 del sklepamo, da bi vsi identificirani atributi lahko prišli prav, vendar vsa dela takih podatkov nimajo. Niso npr. vsa dela nadaljevanje kakega drugega oz. del zbirke, vsa dela niso prevedena ali pa ne obravnavajo vsa dela splošno znanih simbolov (kakaršen je npr. sveti gral).

Splošna oblika člankov v wikipedijah predvideva tudi poglavja, kot so seznam virov, uporabljenih pri pisanju članka, povezave s sorodnimi članki v wikipedijah samih (npr. med člankoma o romanu in njegovem pisatelju ali med krajem dogajanja v romanu in opisom realnega kraja), povezave s podobnimi viri izven wikipedij (npr. povezava članka o romanu na bibliografski zapis v COBISS/OPAC ali spletni knjigarni, oceno v spletnem časniku). Pomembna dela članka sta tudi podatkovno polje in seznam kategorij.

Preglednica 4: Seznam atributov v člankih iz različnih wikipedij po analiziranih književnih delih

Naslov dela Atribut	Alamut	Zločin in kazen	Rdeče in črno	Oče Goriot	Gospa Bovary	Don Kihot	Visoška kronika	Da Vincije- va šifra	Zlata- rovo zlato
Splošne informacije	+	+	+	+	+	-	-	-	-
Avtor	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Nastanek dela	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Vsebina	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Kraj dogajanja	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Čas dogajanja	+	+	+	+	+	-	+	-	+
Osebe	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Začetek zgodbe	+	-	-	-	+	-	-	-	-
Konec zgodbe	+	+	+	+	+	+	+	-	-
Žanr	-	+	-	+	-	+	-	+	-
Struktura dela	-	+	+	+	+	+	-	-	-
Slog	-	+	-	+	+	+	-	-	-
Simboli	-	+	-	-	-	-	-	+	-
Ocena	-	+	+	+	+	+	-	+	+
Analiza	-	+	+	+	+	+	-	+	-
Vplivi	-	+	+	+	-	+	-	+	-
Cikel/Serija/Zbirka	-	-	-	+	-	+	-	+	-
Izvirni naslov	-	-	-	-	-	+	-	+	-
Leto izida	+	+	-	+	+	+	+	+	+
Kraj prve objave	-	+	+	+	+	-	-	-	-
Odziv javnosti	-	+	-	+	+	-	-	+	-
Prevodi	+	+	+	-	-	+	-	+	-
Priredbe	-	+	+	+	+	+	-	+	-
Izdaje	-	-	-	-	-	+	-	-	-

Legenda: + zajema atribut, - ne zajema atributa.

4 Predlog strukture članka za roman v slovenski Wikipediji

Da bi ohranili že pridobljene navade ustvarjalcev člankov v slovenski Wikipediji in hkrati ponudili priročnik za izboljšanje strukture in vsebine poročil o romanih in drugih književnih delih, smo na podlagi naših raziskovalnih rezultatov nadgradili model, pri čemer smo zajeli večino atributov, ki so bili že predstavljeni v različnih sistemih za opisovanje vsebine leposlovnih del (Preglednica 1). Model, ki vsebuje osnovno raven, kategorije in podatkovno polje, predstavljamo na sledečih vzorčnih člankih:

- Balzac, H. (1968). *Oče Goriot*. Ljubljana: Cankarjeva založba. Dostopno na: http://sl.wikipedia.org/wiki/Oče_Goriot
- Bartol, V. (2001). *Alamut*. Ljubljana: Sanje. Dostopno na: [http://sl.wikipedia.org/wiki/Alamut_\(roman\)](http://sl.wikipedia.org/wiki/Alamut_(roman))
- Brown, D. (2004). *Da Vincijeva šifra*. Ljubljana: Mladinska knjiga. Dostopno na: http://sl.wikipedia.org/wiki/Da_Vincijeva_Šifra
- Cervantes Saavedra, M. (1973). *Veleumni plemič Don Kihot iz Manče*. Ljubljana: Cankarjeva založba. Dostopno na: http://sl.wikipedia.org/wiki/Don_Kihot
- Dostojevski, F. M. (2002). *Zločin in kazen*. Ljubljana: Mladinska knjiga. Dostopno na: http://sl.wikipedia.org/wiki/Zločin_in_kazen
- Flaubert, G. (1996). *Gospa Bovaryjeva*. Ljubljana: DZS. Dostopno na: http://sl.wikipedia.org/wiki/Gospa_Bovary
- Stendhal. (1965). *Rdeče in črno. Kronika leta 1830*. Ljubljana: Cankarjeva založba. Dostopno na: http://sl.wikipedia.org/wiki/Rdeče_in_črno
- Tavčar, I. (1968). *Visoška kronika*. Ljubljana: Mladinska knjiga. Dostopno na: http://sl.wikipedia.org/wiki/Visoška_kronika

4.1 Osnovna raven

Osnovna raven članka ima sledeče dele in poglavja: prvi stavek in uvodni odstavek, Vsebina, Zbirka, Ocene in nagrade, Izdaje in prevodi, Priredbe, Glej tudi, Zunanje povezave, Viri, podatkovno polje in kategorije.

Predlagamo, da naj bo naslov članka napisan po navodilih, ki veljajo v Wikipediji. To je naslov romana (npr. Oče Goriot). Če ima še kak drug članek enak naslov, si pomagamo s kvalifikatorji, kakršne poznamo v geslovnikih (npr. Alamut (roman) z razliko od trdnjave, o kateri govori članek z naslovom Alamut (Iran).

Prvi stavek in kratki uvodni odstavek besedila naj bo oblikovan po vzorčnem članku za Projekt: Romani. Prinaša naj splošne informacije: ime in narodnost avtorja ter žanr. Zapisani naj bodo ilustratorji in drugi sodelavci, če je njihov delež pri nastanku velik. Če gre za prevod, naj vsebuje izvirni naslov in prevajalca. Lahko opiše tudi okoliščine nastanka in druge posebnosti dela oz. zanimivosti, npr.:

Alamut je zgodovinski roman slovenskega pisatelja Vladimira Bartola. Ob izidu, leta 1938, knjiga ni požela velikega uspeha. Slovenska literarna veda jo je v preteklosti bolj ali manj zanemarjala. S pojavom islamskih terorističnih napadov, še posebej 11. septembra 2001, je popularnost knjige v Sloveniji in v svetu močno narasla. Tako je danes prevedena v več svetovnih jezikov. Avtor znanega angleškega prevoda iz leta 2004 je Michael Biggins.

Sledijo naj naslednja poglavja: Vsebina, Zbirka, Ocene in nagrade, Izdaje in prevodi, Priredbe, Glej tudi, Zunanje povezave in Viri.

Že predhodne raziskave navajajo, kako težko je objektivno opisati vsebino leposlovnih del. Dela z izrazito fabulo lažje vsebinsko povzamemo kot sodobna leposlovna dela z nedefiniranimi okoliščinami, dogajanjem ter včasih tudi osebam. Izbrana dela večinoma spadajo v obdobje evropskega realizma, zato so zanje značilne jasne fabule. Tudi ostala dela imajo dobro izraženo vsebino, vendar je ta včasih zelo obsežna, različni motivi, teme in ideje se med seboj močno prepletajo. Takrat moramo biti pozorni predvsem na to, da povzamemo bistvo zgodbe in se ne izgubljam v podrobnostih.

Pomemben kriterij je tudi, da bralcu že vnaprej ne izdamo celotne zgodbe, kajti če mu ponudimo podroben opis romana po poglavjih, kjer natančno opišemo dogodke in pripetljaje, utegnemo pri bralcu zmanjšati interes za branje. Poglavje z vsebino naj opiše: literarno osebo ali osebe, kraj in čas dogajanja, okoliščine zgodbe, dogodke in doživetje pri branju. Posebno poglavje opiše zbirko ali cikel, kamor sodi. Zbirka je lahko formalna ali neformalna (npr. Angeli in demoni so predhodnica Da Vincijeve šifre, Balzacov cikel *Človeška komedija*, trilogija *Gospodar prstanov*). Naslov tega poglavja prilagodimo konkretnemu delu. Če delo ne sodi v zbirko ali cikel, podpoglavje izpustimo.

V poglavju Ocene in nagrade pisec opiše svojo oceno dela, kako je delo sprejela splošna javnost in našteje nagrade, ki jih je delo prejelo. Ker se opisuje delo, tu ne pišemo o nagradah, ki jih je prejel avtor, prevajalec, ustvarjalec ali drugi sodelavec za druga dela ali celotni opus; tak podatek sodi v članek o avtorju oz. ustvarjalcu.

Če je delo doživelo več izdaj in prevodov v Sloveniji, to zapišemo v poglavju Izdaje in prevodi. Vzpostavimo povezave z drugimi wikipedijami, ki govorijo o delu.

V celotnem članku vzpostavljamo povezave s članki, ki zadevajo avtorja, in na druge pojme, ki že imajo gesla v Wikipediji. V poglavju Glej tudi pa posebej poudarimo še druge pomembne povezave z že napisanimi članki v slovenski Wikipediji. Povezave z viri izven Wikipedije sodijo v poglavje Zunanje povezave. Tu geslo povežemo z zapisi o našem romanu, s kataložnimi zapisi različnih izdaj tega romana v slovenskem vzajemnem katalogu in v spletnih knjigarnah. Pokažemo na knjižne ocene, dostopne na spletu, na informacije o priredbah in na celotno besedilo, če je dostopno (v projektih Gutenberg, Google Knjiga Beta, dLib.si, Wikivir ali drugje). V poglavju Viri navedemo tudi knjižne ocene iz tiskanih virov, ki niso dostopni na spletu. Tu zapišemo tudi poglavitve vire, ki smo jih uporabili pri oblikovanju svojega članka.

Članki v wikipedijah so velikokrat razglašeni za škrbine, če prinašajo le informacije, ki smo jih zapisali v predhodnem poglavju. Uredniki namreč sledijo kriterijem, vzpostavljenim za projekte, ki zahtevajo zlasti podrobnejšo literarno-zgodovinsko analizo. Le posamezni bibliotekarji, ki so tudi literarni zgodovinarji, bodo kos taki nadgradnji. Običajno bodo bibliotekarske zapise nadgradili drugi strokovno podkovani sodelavci Wikipedije.

V nadgradnjo sodijo naslednja poglavja: Zgodba, Struktura dela, Slog in Analiza. Literarni zgodovinarji v glavnem zgodbo podrobno predstavijo, opišejo začetek, zaplet in razplet oz. konec. Takim podrobnostim se bibliotekarji izogibajo, saj mnogim uporabnikom pokvarijo bralski užitek. Analiza zadeva simbole, intertekstualne povezave, vplive tega dela na druga dela in vpliv drugih del na opisovano. Struktura dela in slog sta lahko samostojni poglavji ali del analize.

4.2 Kategorije

Naj posebej opozorimo na nekaj izbranih kategorij, ki pri opisu romana ne smejo manjkati: to so npr. Zgodovinski/Realistični/Psihološki/Detektivski/Ljubzenski itd. romani, Slovenski/Ameriški/Španski itd. romani, Slovenska/Ameriška/Španska itd. književnost Dela leta LLLL (npr. za Alamut Dela leta 1938). Če je vzpostavljena kategorija za dela določenega avtorja ali cikla oz. zbirko, moramo svoj članek povezati tudi s to kategorijo, v nasprotnem primeru pa kategorijo ustvariti. Ne smemo pozabiti, da take povezave zahtevajo tudi dopolnilo osnovnega članka za kategorijo.

4.3 Podatkovno polje

Poleg kategorij je to edini del članka, ki je strukturiran in vsaj delno omogoča avtomatske računalniške obdelave. Podatkovna polja so prenesena v DBpedijo (DBpedia, 2010a; DBpedia, 2010b). V nadaljevanju predstavljamo nadgradnjo podatkovnih polj, ki so se uporabljala do začetka oktobra 2010 (Preglednica 2).

Odločitev slovenskih wikipedistov, da bodo klasifikacijsko številko Deweyeve decimalne klasifikacije in Klasifikacije Kongresne knjižnice izpustili, je v primeru, ko teh oznak ne morejo najti v katalogu Kongresne knjižnice ali WorldCat, primerna. Škoda pa bi bilo to oznako opustiti, saj bi lahko omogočila avtomatsko obdelavo članka v DBpediji. Dodati bi bilo treba tudi vrstilec Univerzalne decimalne klasifikacije. Vse tri velike klasifikacije se namreč intenzivno pripravljajo na objavo dela klasifikacijskih shem na spletu, kar bi omogočilo javno

rabo klasifikacijskih struktur za avtomatsko obdelavo. Klasifikacijske sheme namreč ponujajo strukture, ki jih različne ontologije zdaj mukoma in počasi gradijo. Pričakovati je, da bo po objavi teh klasifikacij področje avtomatskega procesiranja ontologij in taksonomij zelo napredovalo.

Dodati bi bilo treba tudi podatek o književnosti, v katero delo sodi, npr. slovenska/hrvaška/italijanska književnost, saj se po tem podatku pogosto poizveduje. Če bodo vključene klasifikacijske oznake, bo to mogoče izvesti iz njih. Potrebno je tudi prikazati podatke o prevodu in izvirniku. V podatkovnem polju angleške Wikipedije je jasno videti angloameriško stališče: zanimajo jih predvsem dela angleških oz. ameriških avtorjev. Slovenska Wikipedija bi bila lahko zaradi prelivanja različnih kultur in prevajanja različnih književnosti tudi glede tega bolj demokratična.

Po našem predlogu oblikovano podatkovno polje Knjiga vsebuje naslednje podatke:

- naslov dela v slovenščini,
- izvirni naslov,
- prevajalec,
- slika platnice slovenske izdaje,
- besedilo k sliki platnice slovenske izdaje,
- avtor,
- ilustrator,
- oblikovalec ovitka,
- dežela izvirne izdaje,
- jezik izvirnika,
- žanr (npr. zgodovinski roman),
- založnik prvega prevoda (tu gre za podatek o prvem prevodu v slovenščino); podatek o založniku prve izvirne izdaje je v članku o izvirni izdaji, npr. za *Don Kihota* v španski wikipediji,
- leto izida prvega prevoda (tu gre za podatek o prvem prevodu v slovenščino); podatek o letu izida prve izvirne izdaje je v članku o izvirni izdaji, npr. za *Don Kihota* v španski wikipediji,
- medij, na katerem je izšel prevod (npr. knjiga, brošura, e-knjiga),
- število strani prevoda (oz. obseg e-knjige v besedah),
- ISBN prevoda,
- identifikacijska številka prevoda v OCLC,
- predhodno delo,
- naslednje delo,

- identifikacijska številka prevoda v COBISS,
- predmetne oznake (ključne besede),
- UDK.

Podatkovno polje je predstavljeno tudi v dveh Wikipedijinih člankih: Predloga: Infopolje Knjiga (http://sl.wikipedia.org/wiki/Predloga:Infopolje_Knjiga) in dokumentacija zanj (http://sl.wikipedia.org/wiki/Predloga:Infopolje_Knjiga/dok). Razen zadnjih treh podatkov so vsi podatki tudi v podatkovnem polju angleške wikipedije, kar omogoča enotnost obdelave.

5 Zaključek

Naš cilj je bil pregledati že obstoječe opise izbranih leposlovnih del v Wikipediji ter na podlagi rezultatov analize in ugotovitev raziskovalcev s področja vsebinskega opisa leposlovja pripraviti model članka za slovensko Wikipedijo.

Predlagani model prinaša podatke o literarnem delu, ki jih potrebujejo bibliotekarji, ko svetujejo bralcem pri izbiri gradiva. Wikipedija ne more v celoti nadomestiti knjižničnega kataloga, lahko pa je dober pripomoček.

Ugotovili smo, da bi sodelovanje knjižničarjev v projektu slovenske Wikipedije koristilo tudi vzajemnemu katalogu. Vsebino članka iz Wikipedije bi knjižničarji lahko kopirali v bibliografski zapis, in sicer v polje formata COMARC za opombe o vsebini 330, v podpolju f je možna tudi navedba avtorja te opombe o vsebini. S tem se informacijska vrednost bibliografskega zapisa v sistemu COBISS poveča, saj lahko vsebino polja 330 iščemo s ključnimi besedami. To pri zunanjih virih ni mogoče. V kataložni zapis lahko navajamo tudi spletne naslove, torej tudi povezave na članke iz Wikipedije.

Predlagali smo, da naj bodo wikipedijski članki v prvi vrsti pregledni, torej ustrezno strukturirani ter ustrezno obsežni. Predolgi članki za bibliotekarja niso uporabni, saj potrebuje informacije hitro. Članki so sestavljeni iz naslednjih poglavij – Vsebina, Zbirka/cikel, Ocene in nagrade, Izdaje in prevodi, Priredbe, Glej tudi, Zunanje povezave in Viri ter seveda čisto kratkega uvoda. Največji pomen ima opis vsebine posameznih leposlovnih del. Ta naj bo kratek in jedrat, predvsem naj ne razkriva preveč podrobnosti vsebine, da bralcu ne pokvarimo užitka. Opisi vsebine naj zajemajo: literarne osebe, kraj in čas dogajanja, okoliščine zgodbe, dogodke in bralčevo doživetje pri branju. Opisa vsebine literarnega dela, ki bi mu lahko rekli tudi obnova dela, ni najlažje sestaviti. Literarna dela so zelo različna, tako po žanru, obsegu, obdobju, v katerem so nastala, in nenazadnje je pomemben tudi vidik njihove recepcije, kateri vrsti bralcev so

namenjena. Najlažje je seveda opisati vsebino del z jasno fabulo, pa tudi tu lahko nastopi težava, saj so dela nemalokrat zelo obsežna in se tako v njih prepletajo različni motivi, teme in ideje. Sestavljena so iz mnogo pripetljajev, ki se med seboj prepletajo, vsebino pa je potrebno opisati kar se da objektivno in kratko. Tako je npr. roman *Don Kihot* zgrajen iz množice dogodkov in pripetljajev, ki pa jih v opisu zgolj omenimo, saj bi bil obseg z nadrobnim opisovanjem vsakega izmed njih prevelik, pa še bralcu bi izdali preveč. Omenili smo tudi razliko v popisu glede na žanr: ker je *Da Vincijeva šifra* kriminalni roman, smo jo opisali drugače kot ostala dela.

Ena od najpomembnejših pomanjkljivosti wikipedij je to, da članki niso strukturirani, kar močno ovira iskanje v njih. Delno je to mogoče premostiti s podatkovnim poljem in kategorijami. Za oba strukturirana dodatka k člankom smo predlagali model, ki bi lahko zadovoljil tako bibliotekarje kot administratorje wikipedij.

Wikipedija bi bila lahko knjižničarjem v veliko pomoč pri delu. Če jim še ni, je to zato, ker je trenutno v njej vse premalo opisov knjig ali pa ti opisi niso ustrezni. S tem ko smo sestavili vzorce člankov, ki bi utegnili biti v pomoč bibliotekarjem, smo izrazili željo, da bi bibliotekarji bolj uporabljali Wikipedijo. Še več, želeli bi, da bi bibliotekarji sami prispevali in sestavili članek o knjigi, ki so jo ravnokar prebrali. Pridružiti bi se jim morali tudi študenti bibliotekarstva in informatike, ki bi v okviru kakega seminarja ali zgolj iz zavesti stanovske pripadnosti pripravili članke, ki jih v Wikipediji še ni.

Navedeni viri

1. Adkins, D. in Bossaller, J. E. (2007). Fiction access points across computer-mediated book information sources: a comparison of online bookstores, reader advisory databases, and public library catalogs. *Library and Information Science Research*, 29, 354–368.
2. Aikawa, H., DeSirey, J., Gabel, L., Hayes, S., Nystrom, K., Wilson, M. D. in Thomas, P. (2000). *Guidelines on subject access to individual works of fiction, drama, etc.* (2nd ed.). Chicago: ALA.
3. Beghtol, C. (1994). *The classification of fiction*. London: Scarecrow.
4. *DBpedia*. (2010a). Pridobljeno 10. 10. 2010 s spletne strani: <http://en.wikipedia.org/wiki/DBpedia>
5. *DBpedia*. (2010b). Pridobljeno 10. 10. 2010 s spletne strani: <http://dbpedia.org/About>
6. Kmecl, M. (1996). *Mala literarna teorija*. Ljubljana: Založba M & N.
7. Kos, J. (1983). *Literarni leksikon. Roman*. Ljubljana: DZS.

8. Kos, J. (2001). *Literarna teorija*. Ljubljana: DZS.
9. Kovač, T. (2006). Vsebinski opis leposlovja v NUK. *Knjižnica*, 50 (1–2), 63–170.
10. *Literatura*. (1977). Ljubljana: Cankarjeva založba.
11. Pogorelec, A. (2004). *Metodologija vsebinske obdelave leposlovja*. Magistrsko delo. Ljubljana: Filozofska fakulteta, Oddelek za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo.
12. Pogorelec, A., Šauperl, A., Miklavčič, M., Šesek, D. in Zwitter, S. (2004). Vsebinski opis leposlovja za odrasle: strokovno-teoretične osnove za izvedbo projekta »Skriti zaklad«. *Knjižnica*, 48 (1–2), 57–82.
13. Saarti, J. (2000). Taxonomy of novel abstracts based on empirical findings. *Knowledge Organization*, 27 (4), 213–220.
14. *Splošni slovenski geslovnik: navodila za predmetno označevanje knjižničnega gradiva in geslovnik*. (2002). Ljubljana: NUK.
15. Šauperl, A. (2005). Vsebinski opis leposlovja: stvarnost in možnosti. *Šolska knjižnica*, 15 (1–2), 20–27.
16. Šauperl, A., Harej, V., Merčun, T., Jesenovec, T., Kastelic, J., Plestenjak, B. in Vimer Kovaček, U. (2007). Opombe o vsebini kot dopolnilo vsebinskega opisa leposlovja. *Knjižnica*, 51 (3–4), 97–115.
17. Vernitski, A. (2007). Developing an intertextuality-oriented fiction classification. *Journal of Librarianship and Information Science*, 39 (1), 41–52.
18. *WikiProjekt: Romani*. (2010). Pridobljeno 17. 7. 2010 s spletne strani: http://sl.wikipedia.org/wiki/Wikipedija:WikiProjekt_Romani

---

Dr. Alenka Šauperl je zaposlena kot izredna profesorica na Oddelku za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo pri Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani.

Naslov: Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana

Naslov elektronske pošte: alenka.sauperl@ff.uni-lj.si

Kristina Šter je univerzitetna diplomirana bibliotekarka in profesorica slovenščine.

Naslov: Frankovo naselje 128, 4220 Škofja Loka

Naslov elektronske pošte: ster.kristina@gmail.com

Dr. Miran Hladnik je zaposlen kot redni profesor na Oddelku za slovenistiko pri Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani.

Naslov: Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana

Naslov elektronske pošte: miran.hladnik@guest.arnes.si